

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
11 aprilie 2025
Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Era într-o după-amiază însorită de mai. Prin grădini pomii își îmbrăcaseră haina de sărbătoare. Ciorchinii de flori roz-albe cu care se acoperiseră îi făceau să semene cu niște buchete enorme, pregătite parcă pentru sărbătoarea Firii reînviată...[...]

Mioara privi îndelung, cu drag, la pomii încărcăți de flori și nu se putu împotrivi ispitei de a se duce să se așeze pe banca de sub cais pentru câteva minute [...].

Răcoarea serii ce se lăsa o smulse pe Mioara din visare, silind-o să intre în casă.

Se așeză pe canapea și începu să repete la istorie [...]. Și, fără să-și dea seama, șopti visătoare:

— Cât aș fi de fericită să pot călători în acele vremuri de mult apuse!...[...]

Și iată, o! mirare! În fața Mioarei apare un pitic! [...]

Mioara îl privește uimită și nici nu-i vine să-și creadă ochilor. „Un pitic aci?” se întreabă ea. [...]

— Da, copilă. Sunt piticul Sispo și am venit la tine, trimis de Crăiasa Zânelor Munților și Pădurilor, preaslăvita noastră Stăpână.[...]

— Și de ce, oare, te-a trimis la mine Crăiasa Zânelor Munților și Pădurilor? Întrebă sfioasă și foarte mirată Mioara, mai mult în șoptă, de teamă ca piticul să nu se supere cumva pe ea și să dispară tot atât de tainic și pe neașteptate precum venise.

— Pentru că cea mai iubită dintre supusele ei, Căprioara, mama cerbului, pe care tu, îți mai amintești, l-ai salvat de la moarte, a rugat-o să te răsplătească, mai presus de orice așteptări, pentru fapta ta bună!...[...] De aceea m-a rugat să te ajut să știi ce să ceri, când vei fi în fața preaputernicei Zâne și ea te va întreba ce dorință ai vrea să-ți îndeplinească.

— Nimic nu m-ar face atât de fericită ca putința de a călători în vremurile care au fost...[...]

Iar piticul, cu glas tainic, îi șopti:

— Află că pentru noi nu e deloc greu. Trebuie să știi, însă, că pentru a-ți vedea împlinită această dorință, ai nevoie de *Talismanul de safir*, cu puteri neînchipuite: cu el poți călători în Timp și în Spațiu.[...] Și acum, hai degrabă să mergem la Mărta noastră Crăiasă, o îndemnă piticul. Iată, îmi voi întinde mantia și vom zbura ca gândul acolo unde suntem așteptați.[...]

Crăiasa Zânelor Munților și Pădurilor îi vorbi Mioarei cu blândețe:

— Apropie-te, copilă dragă!...[...]

Întorcându-și privirile înspre zâne, Crăiasa le spuse aceste cuvinte:

— Iată de ce v-am chemat la mine pe voi, sfetnicele mele, care întruchipați milioanele de animale de sub oblăduirea mea: după un străvechi obicei al nostru, după cum prea bine știți, astăzi este ziua în care răsplătim fapta bună a unui muritor față de unul dintre supușii noștri. Aceea căreia i-a venit rândul acum este Mioara, fetița pe care o vedeți aici de față. Știți cu toatele că ea a scăpat de la moarte pe cel mai iubit nouă dintre toți, pe Cerbul Irkan, care e singurul purtător al stelei nepieritoare din neamul Niramilor, viteji și vrednici supuși, atât de devotați nouă.[...]

— Spune-ne ce dorință ai, dar gândește-te bine, adăugă Crăiasa, ridicând în sus degetul arătător la care strălucea un briliant de mărimea unei alune, gândește-te bine, înainte de a-mi răspunde! Și, oricare ți-ar fi dorința, noi ți-o vom îndeplini pe dată!...[...]

Mioara, fără să stea prea mult pe gânduri, răspunse repede, dar cu glas sfios, tulburată ea însăși de marea însemnătate a ceea ce dorea:

— Mărită, preaputernică și neasemuit de frumoasă Crăiasă! Dacă bunăvoința Domniei Tale merge atât de departe, încât să-mi pot alege ce vreau eu, apoi vă rog să-mi dați *Talismanul de safir*...

Nici nu sfârși Mioara de rostit aceste cuvinte, că între zânele de față se iscă un freamăt ca de pădure în furtună:

— Ce spune? Auziți?!

— Ce îndrăzneală!

— Oh! Asta-i de neînchipuit!

— Auziți, surioarelor! Nici mai mult, nici mai puțin decât *Talismanul de safir*!...

— Îmi ceri *Talismanul de safir*? Dar bine, Mioara, cunoști tu, oare, puterea nețărmurită a acestui neprețuit *Talisman*? El nu numai că dă frumusețe și înțelepciune celui care-l poartă, dar are mai ales puterea magică de a-l purta în Spațiu și în Timp!

Și apăsând pe cuvinte, Crăiasa adăugă pe un ton grav:

— Prin el poți retrăi vremile de mult apuse pe care le-a parcurs omenirea de-a lungul secolelor și mileniilor! Căci puterea lui este nemăsurat de mare!... Iată! Ți dăruiesc *Talismanul de safir*. Dar ține bine minte cele ce-ți spun... Vei retrăi timpurile pe care dorești să le vezi cu propriii tăi ochi, dar pentru nimic în lume nu ai voie să te amesteci în viața lor! Privești, doar atât! Dacă te amesteci cumva în cele ce vei vedea, pierzi *Talismanul* și puterea legată de el!... Și ca să nu fii singură, iată, ți dau pe Sispo, să meargă cu tine, să te însoțească în călătoriile tale!...

Mioara, urmând sfatul lui Sispo, rostește rar și tare:

— Din negura trecutului, doresc să văd Egiptul care a clădit Piramidele și Sfinxul!...

E dimineață. Mioara și Sispo se pomeniră, așa precum dorise ea, în Egiptul de acum 5 000 de ani.

Se aflau într-un palat măreț, cu numeroase săli susținute de coloane groase și împodobite cu statui uriașe de granit, atât de uriașe, încât Mioara părea cât o furnică de mică pe lângă ele!

Copila privi uimită în jurul ei, neștiind prea bine unde sosiseră...

— Suntem în palatul Faraonului Amenoti al III-lea, îi explică piticul, care pe toate le știa. Te voi duce să asculți lecția pe care o face zilnic prințul moștenitor cu Marele Preot. Vom vedea totul, fără să fim văzuți.

După ce Mioara și Sispo străbătură câteva coridoare, Sispo dădu la o parte o draperie grea, și iată-i ajunși în camera prințului Satni.

Camera de studiu a prințului moștenitor, Satni, e împodobită după gustul de acum 5 000 de ani. În dreapta se află un mic altar, cu o zeitate.

Mioara îl zări, în sfârșit, pe principele Satni.

E un băiețuș drăguț și are la gât o mulțime de amulete.

Marele Preot Ussir îi vorbește prințului:

— Prinț al fiului zeului Ra, la cealaltă științe văd că te descurci mulțumitor. Dar acum să trecem la partea cea mai de seamă: la cunoașterea zilelor.

Și prințul Satni începe îndată să spună pe de rost lecția...

Elvira Bogdan, *Talismanul de safir*

B.

Prietenii îmi spun Roșu, iar voi îmi puteți spune tot așa. Dar de multă vreme, lumea din cartier m-a numit „copacul dorințelor”.

Există un motiv în spatele acestui nume, iar toată treaba a început demult, pe vremea când nu eram decât o semincioară cu aspirații mari.

E o poveste lungă.

În prima zi din luna mai a fiecărui an vin la mine oameni din tot orașul și mă împodobesc cu bucăți de hârtie, etichete cu șiret, fâșii de pânză, fire de lână și uneori ciorapi de sport. Fiecare dintre aceste ofrande reprezintă un vis, o dorință, o năzuință!...

Oho, ce de lucruri am auzit!

Aș vrea un skateboard zburător.

Aș vrea o lume fără războaie.

Aș vrea o săptămână fără nori.

Aș vrea cea mai mare ciocolată din lume.

Aș vrea să iau zece la teza de la geografie.

Aș vrea ca doamna Gentorini să nu fie așa de morocănoasă dimineața.

Aș vrea să poată vorbi hamsterul meu.

Aș vrea să se facă tata sănătos.

Aș vrea ca măcar din când în când să nu-mi mai fie foame.

Aș vrea să nu fiu atât de singur.

Aș vrea să știu ce vreau!...

Am fost încântat să văd familia lui Samar mutându-se la noi în cartier. De multă vreme nu mai avuseserăm nou-veniți. Știam că vor prinde rădăcini cu timpul, la fel ca atâtea alte familii din atâtea alte locuri.

Iar eu știu câte ceva despre rădăcini.

Într-o noapte, nu cu mult timp în urmă, Samar a venit să ne viziteze. Era ora două. Târziu chiar și pentru ea.

Plângea. Avea obraji umezi. S-a rezemat de mine și i-am simțit lacrimile ca pe o ploaie fierbinte.

Ținea în mână o bucățică de pânză. Roz cu buline mici. Scria ceva pe ea.

O dorință. Prima dorință pe care o vedeam după multe luni.

N-am fost surprins că știa despre tradiția copacului dorințelor. Sunt un fel de vedetă locală.

Samar s-a întins, m-a tras cu blândețe de creanga cea mai de jos și a legat pânza de ea cu un nod lejer.

— Aș vrea, a șoptit ea, un prieten.

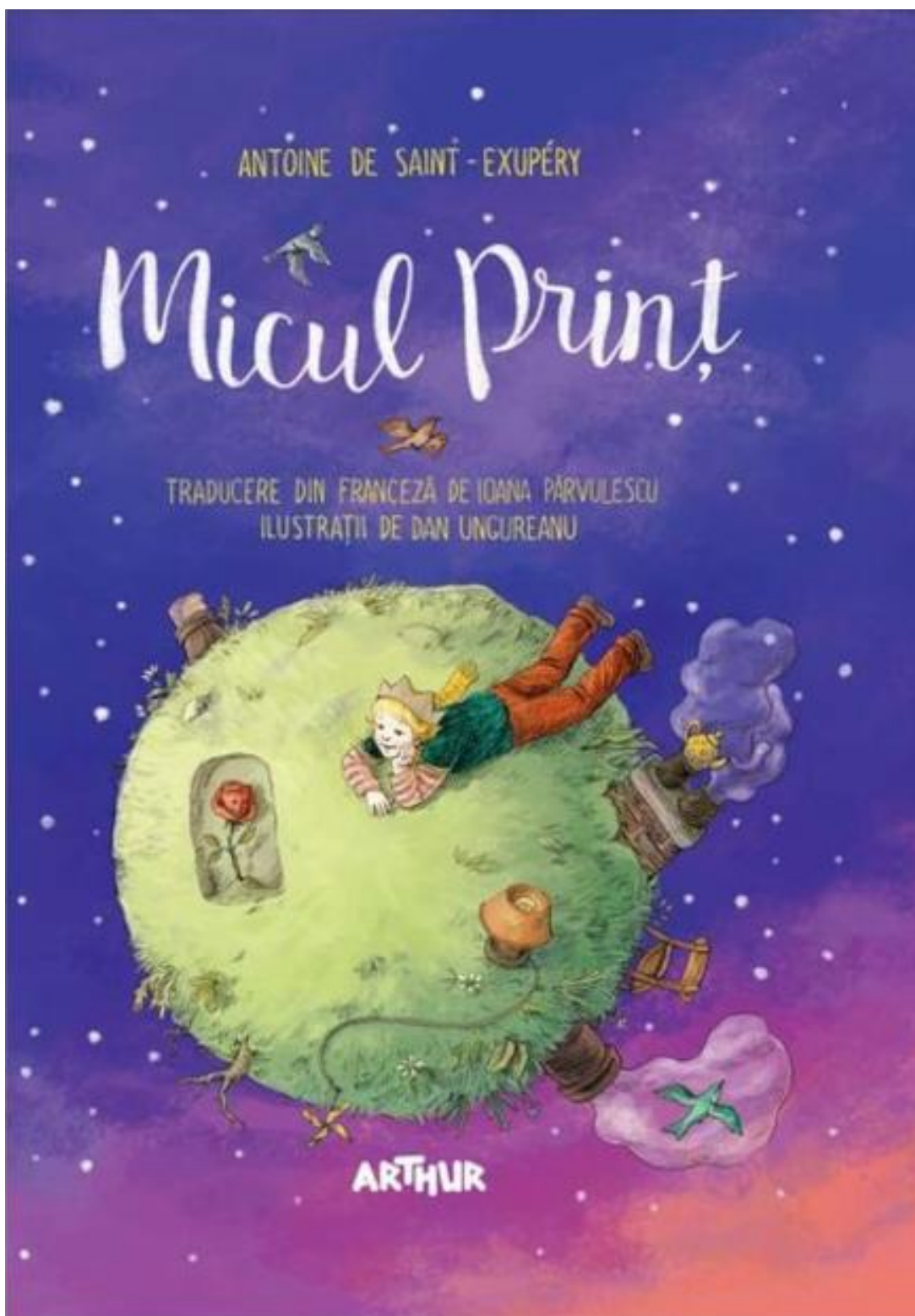
A aruncat o privire spre casa verde. În spatele unei perdele de la etaj s-a mișcat o umbră.

După asta, Samar a dispărut din nou în căsuța albastră.[...]

În urmă cu câteva luni, închiriasse casa albastră o familie nouă, familia lui Samar. Veneau dintr-o țară îndepărtată.

Katherine Applegate, *Copacul dorințelor*,
Traducere din limba engleză de Iulia Arsintescu

C.

SUBIECTUL I**20 de puncte****Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:**

1. Sunetul „l” este semivocală în toate cuvintele din seria:

- a) „băiețaș”, „iată”, „târziu”.
- b) „ciocolată”, „hai”, „voia”.
- c) „crăiasa”, „spațiu”, „viața”.
- d) „iau”, „oricare”, „studiu”.

2 puncte

2. Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a) „această”, „cerbul”.
- b) „aceea”, „științe”.
- c) „aci”, „înțelepciune”.
- d) „fericită”, „plângea”.

2 puncte3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în secvența: „Iată de ce v-am chemat la mine pe voi, sfetnicele mele, care întruchipați milioanele de animale de sub oblăduirea mea: după străvechi obicei al nostru, după cum prea bine știți, astăzi este ziua în care răsplătim fapta bună a unui muritor față de unul din supușii noștri.” sunt, în ordine:

- a) slugile, înfățișați, dăruim.
- b) prietenele, întrupați, despăgubim.
- c) supusele, personificați, premiem.
- d) sfătuitoarele, reprezentați, recompensăm.

2 puncte**Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:**

4. Realizează un enunț imperativ, negativ, utilizând forma de singular a verbului aflat la modul indicativ, timpul viitor, în enunțul: „Te voi duce să ascuți lecția pe care o face zilnic prințul moștenitor cu Marele Preot.”

2 puncte

5. Alcătuieste un enunț exclamativ în care substantivul aflat la numărul singular în secvența: „mă împodobesc cu bucăți de hârtie...” să fie la numărul plural, articulat nehotărât.

2 puncte

6. Reformulează enunțul, trecând formele verbale de indicativ la timpul perfect simplu. „Mioara îl privește uimită și nici nu-i vine să-și creadă ochilor”

2 puncte

7. Transcrie subiectul și predicatul din propoziția următoare: „Mioara și Sispo străbătură câteva coridoare.”

2 puncte8. Identifică, în secvența: „Trebuie să știi, însă, că pentru a-ți vedea împlinită această dorință, ai nevoie de *Talismanul de safir*, cu puteri neînchipuite: cu el poți călători în Timp și în Spațiu.”, un verb aflat la o formă verbală nepersonală, pe care o vei preciza.**2 puncte**9. Construiește un enunț în care verbul subliniat în secvența: „Sunt piticul Sispo și am venit la tine, trimis de Crăiasa Zânelor Munților.” să aibă funcția sintactică de predicat.**2 puncte**

10. Rescrie corect următorul mesaj al lui Roșu pentru fetiță:

— Nu fii tristă, Samar! Cu ajutorul a doi membri din familia mea, îți voi îndeplini dorința.

2 puncte**SUBIECTUL al II-lea****40 de puncte****Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:**1. Menționează consecința nerespectării unei reguli în timpul călătoriei Mioarei în timp și spațiu, utilizând informațiile din textul **A**.**6 puncte**2. Indică două dorințe, din textul **B**, considerate necesități ale oamenilor.**6 puncte**

3. Motivează, în două-patru enunțuri, schimbarea de atitudine a zânelor atunci când află dorința fetei.

6 puncte4. Explică, în 30–50 de cuvinte, relația lui Roșu cu oamenii, ilustrând-o cu o secvență din textul **B**.**6 puncte**5. Prezintă, în 50–70 de cuvinte, un element de conținut comun textelor-suport **A** și **B**.**8 puncte**6. Consideri că o plantă te poate ajuta să nu te simți singur? Justifică-ți răspunsul, în 70–100 de cuvinte, referindu-te la textele **B** și **C**.**8 puncte****SUBIECTUL al III-lea****40 de puncte****Imaginează-ți că Roșu îi îndeplinește lui Samar dorința, iar la întoarcerea din Egiptul Antic, Mioara ajunge să o cunoască. Fetele se împrietenesc și, folosind *Talismanul de safir*, călătoresc, de data aceasta, pe planeta Micului Prinț.**

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care se relatezi o întâmplare prin care au trecut personajele.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.**Notă!** Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.